

Co je to Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)?

EVVO se zabývá poskytováním výchovy zaměřené na zlepšení nebo ochranu lidského životního prostředí. Environmentální výchova sleduje historické, politické, ekonomické a kulturní pohledy ovlivňující životní prostředí. Vede k postojům, hodnotám a závazkům nezbytným pro vznik dlouhodobě udržitelné společnosti.

Posláním programu EVVO na naší škole je systematické působení na žáky prostřednictvím EVVO jako prevence nežádoucího chování k životnímu prostředí, zvířatům, k sobě navzájem, k dospělým a upevňování správných postojů a úcty k životu ve všech jeho formách.

Environmentální výchova na naší škole není do vzdělávání zařazena jako zvláštní předmět, ale prolíná všemi předměty. Některé však jsou i při tomto prolínání klíčové – prvouka, přírodověda, přírodopis, vlastivěda, chemie, fyzika, výchova k občanství a pracovní činnosti. V neposlední řadě je a bude pro EVVO využíváno i projektové vyučování, které má na naší škole dlouholetou tradici.

Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Program environmentálního vzdělávání dle Metodického pokynu k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních č. j.:č. j. 16745/2008 -22 v Praze ze dne 27. října 2008(EVVO) EVVO se rozumí:

- předávání soustavy znalostí a dovedností, týkajících se vztahů člověka a životního prostředí, problémů životního prostředí z lokálního i globálního hlediska, možností a způsobů k dosažení udržitelného rozvoje,
- rozvoje schopností uvažovat v souvislostech a chápat vzájemnou interakci přístupů ekologických, technicko – technologických, ekonomických a sociálních,
- podněcování aktivit a tvořivosti, zaměřených na rozvoj ekologického chápání a jednání,
- ovlivňování vztahu k přírodě, odpovědnosti za jednání vůči životnímu prostředí, ohleduplnosti a spolupráce v mezilidských vztazích,
- působení na vybudování žebříčku životních hodnot a celkového životního stylu.

Základním nástrojem environmentálního vzdělávání ve škole je program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO). V tomto programu se snažíme vycházet především z regionálních podmínek a aktuálních potřeb školy a města, s přihlédnutím ke speciálním vzdělávacím potřebám našich žáků.

Vzdělávacím cílem environmentální výchovy je získávání a osvojování informací, vedoucí k pochopení složitosti vzájemné rovnováhy mezi výsledky činností člověka a životního prostředí, vybudování ekologického myšlení a jednání žáků.

Výchovným cílem je vést děti k samostatnosti, odpovědnosti za své chování a jednání, důležitosti vzájemné tolerance a mezilidské komunikace, podněcování vztahu k životnímu prostředí v lokální i globální rovině.

1. Vzdělávání

Školní metodik environmentálního vzdělávání – akce školicího střediska „ Sluňákov “ v Horce nad Moravou, školení školského zařízení pro pedagogické pracovníky, akce krajské sekce EVVO Olomouckého kraje, sledování serverů s ekologickou tematikou a zapracování poznatků do školního vzdělávacího programu.

Pedagogičtí pracovníci – aktivní a tvořivý přístup ke školnímu programu environmentální výchovy, předávání poznatků na schůzkách předmětových komisí, metodických sdružení jednotlivých stupňů, účast na vzdělávacích akcích. Aby učitel byl způsobilý k ekologicko – výchovnému působení, měl by:

- teoreticky znát základní ekologické, environmentální, pedagogické, psychologické pojmy a souvislosti v teorii EV,
- prakticky umět – analyzovat očekávané výstupy, plánovat postupný rozvoj vědomostí, dovedností a postojů,
- rozklíčovat cílové zaměření vzdělávacích oblastí a posoudit jejich ekologicko – výchovné aspekty,
- zabudovat průřezové téma do vyučovacích předmětů s ohledem na cílové zaměření
- objevovat a realizovat přesahy do dalších předmětů,
- vést k týmové práci,
- podporovat samostatné myšlení, učení v přímém kontaktu s přírodou a životním prostředím,
- regionálně se zaměřit,
- organizovat praktické činnosti - pěstovat návyky a dovednosti ekologickému myšlení a jednání.

2. Školní vzdělávací program

Problematika environmentálního vzdělávání je zapracována v jednotlivých předmětech ŠVP. Environmentální výchova a s ní související environmentální vzdělávání na naší škole je součástí výuky ve všech předmětech. (viz učební plány jednotlivých předmětů ve všech ročnících). Učíme žáky porozumět nutnosti společného řešení ekologických, ekonomických a sociálních problémů společnosti, a to formami, metodami a činnostmi, které odpovídají věku žáků a specifickým jejich mentálních možností. Samostatný předmět environmentálního vzdělávání není ve škole realizován.

V návaznosti na školní vzdělávací program můžeme členit samostatný předmět environmentálního vzdělávání na tři navzájem **propojené komponenty**: (dělení dle PaEDr. Hany Horké)

- a) výchova a vzdělávání o životním prostředí = vědomostní (kognitivní) sféra,
- b) výchova pro životní prostředí (hodnoty, postoje) = afektivní sféra,
- c) výchova prostřednictvím životního prostředí (zkušenosti, dovednosti) = afektivní doména:
 - životní prostředí: prostředí vytvořené člověkem - pravidla a zákonitosti fungování obou světů, vzájemné ovlivňování, vzájemná závislost, otázky zdraví a vlivu prostředí na něj,
 - hodnota přírody, využívání přírody (zneužívání) a životního prostředí, přírodní zdroje,
 - kultura – příroda –společnost: vztah ke krajině, kultura jako zdroj různých pohledů a vztahů k přírodě a společnosti, předsudky a stereotypy, diskriminace a rasismus jako kulturní fenomény, nedorozumění v komunikaci
 - nástroje péče o životní prostředí,
 - vývoj vztahů člověka k přírodě
 - přímý kontakt s přírodou (vycházky, exkurze, pobyt v přírodě, škola v přírodě.
 - vliv prostředí na zdraví (environmentální aspekty), péče o zdraví, co zdraví škodí a prospívá,
 - kvalita života - konzumní životní styl x domácí ekologie
 - zjišťování a posuzování informací, komunikace o problémech životního prostředí,

- angažovanost v řešení problémů ŽP
- konkrétní aktivity ve prospěch ŽP,
- ekologizace provozu školy, zvelebování a ochrana prostředí (škola, domov, obec, ...),
- vybudování vlastního postoje k environmentální problematice, uplatňování v běžném životě
- předávání ostatním.

Pojmy „vztah člověka k prostředí, udržitelný rozvoj“ jsou nezbytným učivem při naplňování klíčových kompetencí. **Koncepce environmentální výchovy** vychází z oblastí a cílových kompetencí:

- a) odpovědnost vůči přírodě a kultuře, odpovědnost vůči příštím generacím,
- b) překonávání primitivního, omezeného antropocentrismu,
- c) znalosti a porozumění životnímu prostředí včetně vlivů lidské činnosti, odhalování souvislostí, vzájemných vztahů, podmíněnosti.

Naplňování klíčových kompetencí umožňují činnosti:

- probudit zájem žáků
- vycházet ze skutečných nebo obecně známých situací,
- umět rozpoznat problém
- chápat základní ekologické souvislosti,
- rozlišit ekologické a neekologické jednání,
- umět formulovat svůj názor na určitý problém,
- podněcování k aktivní účasti na řešení problému,
- vyslechnout odlišný názor-uvědomit si nutnost spolupráce,
- nacházet nenásilné cesty řešení problému,
- pochopit výhody dodržování pravidel,
- využívat poznatky v běžném životě a praxi,
- předávat získané poznatky, znalosti a pravidla ostatním.

Environmentální výchova je začleněna do výchovné práce školní družiny, mateřské školy i činnosti dětí ze znevýhodněného sociokulturního prostředí. Děti se zapojují do sběrových akcí, učí se třídit odpady, šetřit elektřinou a vodou. Při svých činnostech pracují s přírodními materiály, učí se základům vztahu k neživé přírodě, zvířatům, i k vlastní osobě, kamarádům, rodině a ostatním dospělým. Jsou vedeny k multikulturní výchově, k potlačování projevu rasové nesnášenlivosti a xenofobie. Učí se respektovat specifika společenských minorit.

3. Organizace environmentálního vzdělávání

Škola má zpracovaný program environmentálního vzdělávání. Výuková témata a praktické činnosti, které děti provádějí v rámci environmentální výchovy, jsou třídními učiteli zapisována do třídních knih. Kontrolu zápisů provádí čtvrtletně školní metodik environmentálního vzdělávání.

Spolupráce školy s rodinou, obcí, podnikovou sférou, ostatními subjekty

Spolupráce s rodinou se odehrává většinou v rovině třídních schůzek, část rodičů napomáhá dětem při sběrových akcích. Velmi úspěšnou akcí bylo navázání kontaktů s rodiči prostřednictvím projektové činnosti zaměřené na netradiční řemesla -drátování, košíkářství, keramiku a decoupage. Každoročně se účastníme akce SVČ „ Den bez aut“.

Spolupráce s podniky – ve škole byla za sponzoringu Severomoravské energetiky zbudována „ Duhová dílna “, která slouží k výuce VV a PV, zájmové činnosti dětí i širší veřejnosti.

Organizování celoškolních aktivit zaměřených na environmentální vzdělávání

- Projektový den s ekologickou tematikou. 22. 4. „ Den Země “
- Besedy se žáky, zaměřené na třídění odpadu, šetření elektrickou energií, sběr papíru.
- Akce k třídění odpadů „ Tonda obal na cestách “
Naši školu navštěvují lektoři společnosti EKO-KOM s programem Tonda Obal na cestách. Tuto pojízdnou lektorovanou výstavu, která je realizována na českých školách již od roku 1997, navštívilo za dobu její existence více než 1,8 milionu dětí. Na akci se žáci dozvědí, jak, kam a proč se odpad třídí a co se z něj dále vyrábí. Mají možnost se podívat na vzorky recyklovaných materiálů.

Spolupráce školy s dalšími základními školami, předávání zkušeností.

- Celoškolní aktivní účast na akci SVČ Lipník „ Den bez aut“
- Návštěvy výstavy ZŠ Osecká 315 k environmentální výchově, účast ve výtvarné soutěži.

Využívání středisek a center ekologické výchovy

- Sever Horní Maršov – pořádání školy v přírodě pro žáky 1. stupně a také vybrané žáky 2. stupně.
- Návštěva centra ekologické výchovy v přerovském Michalově.

Kontakty školy s nevládními organizacemi, zaměřenými na ekologickou výchovu.

Vybavení školy učebními pomůckami pro environmentální vzdělávání.

- Škola vlastní „ Zelený balíček “, literaturu s ekologickou tematikou, materiály SEV Sluňákov v Horce nad Moravou, soubor pracovních listů k environmentální výchově, DVD, výukové programy s environmentální tematikou.

Ekologizace provozu školy (šetření energií, třídění odpadu).

- Ve škole celoročně probíhá tříděný sběr PET lahví, sběr papíru. Děti soutěží ve sběru papíru a plastových uzávěrů s vyhodnocením a odměnami pro vítěze na závěru školního roku.
- V podzimních měsících probíhá sběr kaštanů a žaludů, v zimě sušíme pomerančovou kůru.
- Sběrné nádoby jsou na chodbách školy, sběrné kontejnery jsou umístěny ve školním dvoře. Škola byla nově z důvodu úspory vytápění vybavena rekuperačními jednotkami.

Mateřská škola

Plán EVVO MŠ má vypracovaný plán, kterým se snaží působit na děti předškolního věku v oblasti ekologicko-environmentální v souladu s ŠVP.

Dlouhodobé cíle:

- podpořit průběžné vzdělávání v oblasti EVVO
- zajistit environmentální podněty v MŠ – ekologicky zaměřené aktivity pro děti předškolního věku
- pozvat a zapojit rodiče do spolupráce v aktivitách (třídění odpadů, sběr papíru, plastových uzávěrů)

Hlavní činnosti v oblasti EVVO:

- vést děti k úctě k životu ve všech jeho formách – živé i neživé přírody
- třídít základní druhy odpadu papír, plasty, sklo odpadu
- využívání didaktického materiálu zaměřeného na ekologickou a environmentální výchovu
- časté vycházky do přírody s ekologickým zaměřením - využití přírodního prostředí
- pěstovat u dětí pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí – pozorování přírodních a povětrnostních jevů
- práce s různými přírodními materiály a surovinami
- pěstitelské aktivity – květinová výzdoba ve třídě MŠ, pěstování pokojových rostlin